

ROTTERDAMSCHER COURANT.

De Abonnementsprijs is f 24 's jaars of f 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.

Bureau : Hoogstraat Wijk 10, No. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . . f 1.— Iedere regel meer 0.20

Uit hoofde van den HEMELVAARTS-DAG, zal de Courant op MORGEN, Vrijdag, NIET worden uitgegeven.

Bij deze Courant behoort een BIJBLAD.

Nederland en de Oorlog.

Wij achten ons niet geroepen, strijd te voeren tegen dagbladen. Polemiëk verhit, wekt verbittering en bekeert toch niemand.

Wij laten dus in het nader antwoord, door onze jonge zuster gegeven, alles ter zijde, wat tot polemiek kan leiden. Alleen moeten wij verklaren, dat onze tegenwoordige zienswijze in niets anders verschilt van onze vroeger ontwikkelde, dan in de verandering welke, naar onze opvatting, de toestand werkelijk sedert dien tijd heeft ondergaan.

De Nieuwe Rotterdamse Courant verklaart thans over het regtspunt betrekkelijk den oorlog niet te willen twisten. Dubbel vreemd. Vooreerst, omdat zij het juist is geweest, die de vraag heeft opgeworpen, waarom men toch zoo bevreesd was, daar de regtsbanden niet waren geschonden: en nu wij aantoonen, dat dit wel het geval is geweest, wordt ons geantwoord: wij willen over het regtspunt niet twisten.

Men zegte wel: „in strijd met de Weener tractaten:“ maar, men vergeve het ons, dat is een weinig de Fransche dagbladen napsaten. Zou men ook zoo beleeft willen zijn, ons den tekst aan te wijzen van die tractaten, waarin verboden wordt, dat Oostenrijk Piacenza bezette? Juist het tegendeel is waar.

worden eenvoudig verklaard te zijn Sardische provincie: in Toskane rukken Fransche troepen binnen in strijd met volkenregt en tractaten: het onzijdig gebied van Zwitserland wordt geschonden om den doortocht van Fransche troepen gemakkelijk te maken; de wilde, woeste revolutie wordt opgeroepen als bondgenoot tegen een door het volkenregt als wettig erkenden toestand.

Over de geruststellende nota's van den Moniteur, waarop de N. R. Ct. terugkomt, en op de vleierijen die door het Fransche Gouvernement jegens Duitschland worden bewezen, zullen wij niet verder spreken.

Neen, wij gelooven niet, dat dit raadzaam, dat dit politiek, dat dit vaderlandslevend zou zijn. Neutraliteit voor ons boven alles; die te handhaven zij ons hoofddoel.

(+) Men kan den tekst van dezen officiële brief van Keizer Napoleon I o. a. vinden in den Edinburgh Review van april j.l., artikel: France, Austria and Italy.

BUITENLAND.

LONDEN den 31 Mei.

De vrij algemeene bewering aangaande een voortdurend misverstand tusschen Lord Palmerston en Lord J. Russell wordt door de Morning Post dus wederproken: „Het verhaal wegens deze oneensigheid is niets anders dan een lijst om het algemeen vertrouwen op die twee Staatslieden te doen wankelen en de vijandige zaak te benadeelen. Maar die begoocheling zal binnen een tiental dagen wijken. Wanneer de dag eener stemming tegen de Regering aan zal breken zal er in het kamp der Liberalen geene verdeeldheid bestaan.

selen en hunne partij verdedigen, en als de Koningin hunne diensten in zal roepen zal men hen vereenigd zien handelen.

— Aan een feestmaal te Oldham ter eere van den heer Fox, lid van het Parlement, gegeven, werd door dezen in eene toespraak verklaard dat hij gunstig gezind was jegens de Italianen en het hun niet zoo euvel kan duiden, dat zij Fransche hulp hebben gezocht, toen Engeland zich zoo koel omtrent hen gedroeg.

— Tot nieuw bewijs hoe zeer de Noord-Amerikaansche dagbladen en dagbladlezers op sterke kleuren gesteld zijn kan dienen dat de New-York Times onlangs, in een uitvoerig artikel over het Oostenrijksch schrikbewind in Italië, sedert het jaar 1848 niet minder dan 15,000 menschen in Lombardije laat onthoofden of doodschieten.

PARIS den 31 Mei.

Duitschland en Engeland baren dezer dagen de Fransche Regering ernstige bekommering. Voor het oogenblik is niets minder zeker dan de zegpraal van Lord Palmerston in het Parlement; de houding van Duitschland wordt met elken dag meer uitdagend.

In deze onstandigheden heeft het Kabinet, dat in den Moniteur reeds meer dan eens nota's heeft doen plaatsen, bestemd om de onrust in Duitschland te bezweren, aan den Messenger de Paris, een blad dat bekend is om zijne hevigheid tegen Oostenrijk, eene officiële waarschuwing doen toekomen.

„Op het oogenblik dat Keizer Napoleon aan het hoofd staat van het leger in Italië, is de Regering meer dan ooit gehouden, de waardigheid van hare politiek te doen eerbiedigen door mededeelingen tegen te gaan die in strijd zijn met de loyaliteit van het Fransche karakter.

„De pers mag steeds daden, die in strijd zouden zijn met het algemeen regt en met de wetten der menschelijkheid, betreuren en brandmerken; indien Oostenrijk vergeet hetgeen alle beschaafde volken aan de krijgseer verschuldigd zijn, stelt het zich bloot aan regtvaardige kritiek en aan een streng oordeel. Maar hoe meer men gerechtigd is dien Staat te veroordeelen, des te minder zou het passen hem te beschimpen.

„De Fransche pers heeft zich eervol onderscheiden door de eenstemmigheid, waarmede zij de tolk is geweest der vaderlandslievende gevoelens van geheel het Land: zij zal zich evenzeer onderscheiden door de onbevangenheid van haar oordeel over de handelingen van Oostenrijk te vereenigen met het inachtnemen der vormen ten aanzien van hen, die op het slagveld optreden als de tegenstanders van Frankrijk.”

Ik begrijp gemakkelijk dat de half officiële bladen deze mededeeling opnemen, maar wat ik niet vat, is dat een blad, hetwelk zich onafhankelijk acht, zoo als la Presse, een communiqué plaatst, waarin de handelingen van een ander blad worden gelaakt. Wat de beweegreden betreft, die de Regering heeft doen besluiten om deze mededeeling te doen opnemen, zij is doodeenvoudig. Door te verbieden dat men de Regering en den persoon van Frans Jozef aanvalt, ontneemt de Regering aan de Duitse dagbladen het voorwendsel van reciprociteit, bij hunne uitvallen tegen Keizer Napoleon III en zijn Bewind.

Het is onjuist dat graaf Walewski zich naar het hoofdkwartier des Keizers zal begeven; hij blijft te Parijs om de verhouding tegenover de buitenlandsche Mogendheden, welke zeer gespannen is, te bewaken, en is bovendien, door middel van den telegraaf, in dagelijksche gemeenschap met den Keizer.

Ziehier een vrij ernstig feit. Ik verneem uit eene goede bron, dat de heer Pourtalès niet met zijn gezin naar Parijs zal terugkeeren. Mevrouw Pourtalès zal te Berlijn achterblijven; deze omstandigheid zal hier voorzeker door menigen als een verschijnsel vol betekenis worden beschouwd. Ik weet niet in hoeverre men zich houden kan aan hetgeen mij heden ter goeder trouw door iemand, die aan de Pruisische

ambassade is verbonden, werd gezegd: hij verzekerde mij echter dat Pruisen, minder nog door Oostenrijk, dan wel vooral door de openbare meening, die nog den wrok van 1813 tegen Frankrijk voedt, in den oorlog mede gesleept zou worden.

De kadens van ons leger zijn voor het oogenblik verre van volledig. Het gebrek aan generaals wordt vooral levendig gevoeld. Men is dien ten gevolge genoodzaakt een aantal sub-divisionen, met andere woorden, de troepen van verschillende departementen, onder de bevelen van een enkelen brigade-generaal te plaatsen. Deze maatregel heeft echter niet de minste politieke beteekenis.

Om u een denkbeeld te geven hoe de handelsgeest op godsdienstig gebied wordt geëxploiteerd, diene het volgende. Een tegenhanger van l'Univers, het blad l'Ami de la Religion, behelst de aankondiging van eene godsdienstige vereniging die fondsen bijeenbrengt tot vrome doeleinden, d. i. het bouwen van kerken en torens, enz. Deze vereniging verkoopt „den wijn der Heilige Offerande, bewaard onder toezigt der geestelijken en door hun zegel gewaarmerkt, zuiver van alle vermenging.” Tot heden had men er nog niet aan gedacht om te verkoopen hetgeen er van de Heilige Offerande overschoot.

— Heden middag ten één ure is er op de Tuilerien een Ministerraad gehouden, die door de Keizerin gepresideerd werd en door Prins Jérôme bijgewoond.

— De brigade-generaal Soumain, kommandant der stad Parijs, is tot den rang van divisie-generaal bevorderd.

— Naar het schijnt zal aan lord Elliot de zending worden opgedragen om de Britsche Regering aan het Hof van Napels te vertegenwoordigen. Omtrent den Franschen diplomaat, die derwaarts zou worden gezonden, wordt nog niets stellig vernomen. Zoo veel schijnt echter zeker dat er ten aanzien van de aanlegenheden van het Rijk der Beide Siciliën steeds de meeste overeenstemming heerscht tusschen de Kabinetten van Londen en Parijs.

— Volgens de Pays worden er bestellingen van uitgestrekte voorraadmiddelen gedaan, die bestemd zijn om in al de behoeften des legers te voorzien, opdat het, na de Pô en de Tessino overgetrokken te zijn, niets van de inwoners van Lombardije te vergen moge hebben. In deze voorzorg, zoo lijnregt het tegenovergestelde van het stelsel der requisiten en afpersingen der Oostenrijkers, zou zelfs eene der redenen liggen welke de aanvallende operatie tot hiertoe hebben vertraagd.

— Zoo als bekend is, behoort het tot de geruchten van den dag dat de diplomatie zich gereed maakt om, terstond na de eerste groote zegepaal der verbonden legers, tusschenbeide te treden, ten einde de krijgvoerende partijen de wapenen te doen afleggen. Hoe wenschelijk dit ook ware, is het nogtans eene dwaling aan de mogelijkheid van het wél slagen eener diplomatieke tusschenkomst, zoodra wij Milaan zijn binnengerukt, te gelooven. Alleen nadat de zegepaalde troepen den strijd naar de oevers der Mincio hebben overgebracht, is het waarschijnlijk dat Engeland en geheel Duitschland, die hunnen eerbied voor de heiligheid der tractaten betuigd hebben, tusschen beide treden zullen.

— Of Oostenrijk moet tot aan de Alpen heerschen, of Italië moet vrij zijn tot aan de Adriatische Zee; want staan de Franschen eenmaal aan de Mincio geschaard, dan zal de Keizer deze stellige verklaring moeten intrekken, of zich moeten voorbereiden tot de reusachtige inspanning om aan een algemeen oorlog het hoofd te bieden.

— Onder de soldaten der bezetting van Parijs die naar Italië geroepen werden vertoonde zich reeds hier eene zoo godsdienstige stemming dat in eene der kerken van de wijk du Temple een priester onafgebroken met het wijden van medailles en andere voorwerpen moest bezig zijn. Deze stemming is hun bijgebleven, zoodat men, volgens de woorden in een brief uit Genua, daar waar men duchtte duivels te zien aankomen, niets dan heiligen ontving. Het Capucijnerklooster nabij die stad werd door vele officieren bezocht, die rijkelijk aalmoezen schonken.

— Toen de stoomboot Seine den 26 dezer een vijftigtal krijgsvaangen gemaakt Oostenrijkers te Marseille aanbragt, verdrong zich terstond eene groote menigte langs de kaden om hen te zien, maar bewonderde men daarbij de bescheidenheid der bevoking, die zich niet alleen geene beleedigende uitdrukkingen veroorloofde, maar ook geene triumf- of zegekreten aanhief, ja zich zelfs verontwaardigd betoonde over de flauwe woordspeling van een soldaat, die uitriep: „voilà les autres chiens!” De gevangenen hadden een kalm, maar tevens krijgshaftig voorkomen.

— In antwoord op de gedurige klagen, welke de Hertog van Modena tegen Sardinië en andere Mogendheden aanhef, stelt de Constitutionnel daartegen over wat wederkeerig op dien Vorst en zijne voorgangers is aan te merken. Sedert meer dan eene halve eeuw, zegt de schrijver van het artikel, laten de Souvereinen van dat kleine Land nooit iets van zich vernemen dan dat zij zich langs hoe meer afhankelijk van Oostenrijk maken. Zoo ver heeft de thans regerende Hertog zich vernederd dat hij het geheel beheer der geldmiddelen in zijne Staten aan Oostenrijk overgelaaten heeft, onder de eenige voorwaarde dat die Mogendheid hem het genot van minstens 1,500,000 lires waarborgde. Een soortgelijk verdrag bestond tusschen Parma en het Weener Hof, maar in Parma kwam eene Vrouw op den troon, die tot zulken prijs

verworven voordeelen met verachting van de hand wees, terwijl de Hertog den koop te voordeelig vond om dien niet te hernieuwen. Het was derhalve volgens den Constitutionnel niet te verwonderen dat de bewoners van Carrara, hetwelk toch, na den dood van den kinderloozen Vorst, aan Sardinië komen moest, over zoo veel laaghartigheid verontwaardigd, hem zijn voorgekomen, en voor alle zekerheid hun Land reeds nu in dat des toekomstigen erfgenaams hebben doen inlijven.

Men vermeent dat Keizer Napoleon zijn hoofdkwartier, dat nog nauwelijks van Alessandria naar Casale was overgebracht, thans reeds weder naar Vercelli heeft verlegd.

De Correspondencia Autografa verklaart gemagtigd te zijn tot de verklaring dat er niets aan is van de beweerdte partijdigheid der Koningin van Spanje, ten voordeele van Oostenrijk.

De Hertogin van Montpensier heeft het levenslicht geschenkt aan een zoon.

KEULEN den 31 Mei.

Prinses Frederik Willem van Pruisen wordt vrijdag aanstaande te Berlijn terug verwacht.

De Preussische Zeitung noemt het gerucht, met een blykbaar doel door Oostenrijksche dagbladen verspreid, als zou de vertrouwelijke zending van den generaal van Willisen naar Weenen met het voornemen van Pruisen in verband staan om het plan eener hervorming van den Duitschen Bond op te werpen ten eenenmale ongrond.

Uit hetgene de Preussische Volkszeitung mededeelt wegens het in de Bondsvergadering te Frankfort door de vertegenwoordigers der Middenstaten verklaarde en door den Pruisischen vertegenwoordiger daarop geantwoorde valt het zeer moeilijk op te maken of er eene toenadering van Pruisen tot Beieren, Hannover, Saksen, Wurtemberg, Hessen-Darmstadt en Baden dan wel van die Staten tot Pruisen heeft plaats gegrepen.

Het Dresdener dagblad deelt de verklaringen, door Beieren en Saksen in de laatste zitting der Bondsvergadering afgelegd, woordelijk mede, verzekert dat zij als eene zucht tot toenadering tot Pruisen zijn opgenomen, en wil weten dat de onderhandelingen tot het bewerkstelligen eener goede verstandhouding tusschen Oostenrijk en Pruisen in de laatste dagen eene voor de belangen van Duitschland verblifende schrede voorwaarts gemaakt hebben.

Op zijn doormarsch te Munchen ontving de Oostenrijksche generaal graaf Clam Gallas den 27 dezer de bezoeken van den Beijerschen minister van oorlog, van den stads kommandant en van verscheiden generaals. Het gros van zijn legerkorps bestaat uit Hongaren, maar nogtans zijn daaronder enkele Italiaansche compagnieën, die zich door hunne luidruchtige vrolijkheid, hun melodisch gezang en hunne luide vivats voor Oostenrijk, Beieren en Duitschland onderscheiden.

De eerste armee, onder het opperbevel van den veldmaarschalk von Wimpfen, heeft bevel ontvangen naar het oorlogstooneel op te rukken. In hare positie in het Kustland en Illyrië komt thans de derde armee, van welke reeds twee legerkorpsen hunne nieuwe bestemming hebben bereikt. Het derde legerkorps wordt uit Weenen derwaarts afgezonden. Aarts hertog Albrecht, opperbevelhebber der derde armee, begeeft zich eveneens naar Triëst en later naar Italië, daar ook deze troepen bestemd zijn om naar het oorlogstooneel te marcheren. Men heeft de zamenstelling van drie nieuwe legerkorpsen bevolen. Zij zullen de nummers 13, 14 en 15 voeren, en, door nieuw op te rigten grensbataljons versterkt, de vijfde armee uitmaken. De zuidelijke spoorweg vervoert dagelijks acht militaire-treinen van 18 a 20 waggons naar Nabresina, naar waar de troepen dan verder den landweg volgen, dan het traject Nabresina Casarsa nog niet is voltooid.

Een onlangs te Rome gevonden standbeeld van Venus is voor rekening der Russische Regering voor de som van 75.000 francs aangekocht en zal naar Petersburg vervoerd worden. De Russen toonen dus veel voor de schoone sekse over te hebben.

PER TELEGRAAF.

Gisteren bragt de telegraaf de tijding dat de vijandelikheden II. maandag den 30 mei op het tooneel des oorlogs in Italië met kracht hervat waren. Koning Victor Emmanuel was dien dag met zijne legermacht de Sesia overgetrokken en had zich na een hevigen strijd van Palestro meester gemaakt.

Heden morgen brengt de telegraaf ons het bericht, dat de Oostenrijkers den volgende dag (gisteren den 31 mei) gepoogd hebben de stelling van Palestro te herwinnen, doch die poging is, blijkens het van de zijde der Geallieerden uitgegeven bulletin nopens den gevoerden strijd, mislukt.

Van beide zijden is voorzeker met heldenmoed gestreden en deze nieuwe overwinning der Geallieerden heeft aan beide legers op nieuw veel bloed gekost.

De heden deswege ontvangen dépêches luiden dus:

TURIJN den 1 Junij.

Officieel Bulletin.

Gisteren morgen is eene nieuwe zege behaald. Een Oostenrijksch legerkorps, 25.000 man sterk, heeft des morgens ten 7 ure getracht de stelling van Palestro te hernemen.

De Koning van Sardinië met de vierde divisie Cialdini en het derde regiment Zouaven bood geruimen tijd wederstand; daarna ging hij weder offensief te werk, sloeg den vijand terug en vervolgde dien zelfs nog, waarbij 400 Oostenrijkers in den stroom verdronken, 1000 hunner krijgsgevangenen werden gemaakt en 8 stukken geschut in onze handen vielen.

Gelijktijdig werd te Confienza in de provincie Lomelino een ander gevecht geleverd, waar de vijand door de divisie Fanti na twee uren strijd werd teruggeslagen.

In den afgevoenen nacht heeft een vijandelijk piket getracht de Pô te Servezino te passeren. Zij werden door de inwoners verjaagd.

De Oostenrijkers hebben Varzi in de provincie Bobbio ontruimd.

(Latere dépêche.)

De gisteren morgen behaalde zege werd des avonds door een nieuwen kamp gevolgd.

De Oostenrijkers beproefden op nieuw Palestro te bemagtigen, doch werden wederom teruggeslagen door de divisie Cialdini, de Zouaven en de Piëmontesche ruitervij.

Koning Victor Emmanuel verkeerde meer dan eens in persoonlijk levensgevaar, en te vergeefs trachtten de Zouaven hem te weêrhouden om zijn leven verder te wagen.

Gisteren hebben de Oostenrijkers de Sardinsche voorposten te Sesto Calende aangegrepen. Er werd twee uren lang hevige gevochten. De onzen hebben daarop de Tessino overschreden en den vijand vervolgd.

Voor Varese bevindt zich eene talrijke troepenmacht. Garibaldi heeft de nationale garde bevolen geen kamp te wagen, maar naar het meer Maggiore terug te trekken. De onzen hebben des nachts Laveno aangegrepen, doch zonder dat zulks tot eenig resultaat leidde.

VERCELLI den 31 Mei.

Eene sterke Oostenrijksche legermacht heeft heden morgen met kracht den Koning van Sardinië aangetast en getracht onze troepen het passeren der rivier te beletten, maar de Sardiniërs hebben de Oostenrijkers teruggeslagen.

De Piemontezen werden ondersteund door de divisie Trochu, welke echter slechts in geringe mate aan den strijd deel nam.

Het 3de regiment Zouaven, dat aan de Sardinsche divisie verbonden was, heeft wonderen van dapperheid verricht; alleen tegenover eene batterij van 8 stukken en een wel onderhouden infanterie-vuur trok het een gracht over en beklouterde eene vrij sterke helling. Het deed eene charge met de bajonet op de Oostenrijkers, stortte meer dan 400 vijanden in de gracht en bemagtigde zes kanonnen. De Sardinsche troepen maakten zich ook van twee stukken geschut meester.

Het door ons bij dezen strijd geleden verlies is niet zeer groot.

De generaal Forey is benoemd tot grootkruis der orde van het Legioen van Eer, de heeren Sonnaz, Blanchard, Cambriels, Bellefonds en Conseil Dumesnil hebben het kommandeurskruis ontvangen.

LONDEN den 1 Junij.

De Morning Chronicle zegt, dat in het Lagerhuis het adres van antwoord op de Troonrede door den heer Egerton voorgesteld en door den heer Elphinstone ondersteund zal worden.

De Morning Advertiser deelt mede, dat de liberalen nog geen besluit hebben genomen, of zij een aanval op het Ministerie zullen doen door een amendement op het adres van antwoord voor te stellen, dan wel door een votum van wantrouwen uit te lokken.

(Latere dépêche.)

Tijdingen uit New-York dd. 20 mei melden, dat de omwenteling in Venezuela waarschijnlijk spoedig zou worden onderdrukt.

In Peru is eene omwenteling nabij. De revolutie van Chili maakt vorderingen. Guayaquil blijft geblokkeerd.

Berigten uit de Kaapstad dd. 21 april houden in, dat Engeland weigert de Zuid-Afrikaansche federatie te erkennen.

PARIJS den 1 Junij.

Het eskader van den admiraal Bouet zal Toulon den 15 dezer verlaten met zes compagnieën debarquetierkorpsen, welke bestemming onbekend is.

Tegen de maand augustus zullen de Senaat en het Wetgevend Ligchaam buitengewoon worden bijeenge-roepen, wanneer men meent dat de Keizer alhier teruggekeerd zal zijn.

MARSEILLE den 31 Mei.

Wij ontvangen berigten uit Rome van 28 dezer. Wederom waren 300 vrijwilligers van daar vertrokken. Forlì en Ravenna hebben reeds 2000 man geleverd. De gisting in de Legation neemt toe. Piëmont heeft, en dit is stellig waar, zekere voorwaarden aan de erkenning van de onzijdigheid des Pausen verbonden.

De stilzwijgende demonstratie ter gunste van Frankrijk heeft zich den 26 dezer te Rome herhaald. De generaal Goyon heeft gendarmes afgezonden, om de menigte te verzoeken uiteen te gaan.

Uit Napels meldt men den 29 dezer dat nog geenlei politieke handeling van den nieuwen Souverein bekend was. De politie had het dragen van verenigingsleuzen verboden.

BERLIJN den 1 Junij.

Heden zijn de voorwaarden bekend geworden, waarop de nieuwe 5 pcts. Staatsleening zal worden aangegaan. De stukken zullen van 50 tot 1000 thaler groot zijn en voorzien van halfjarige interestbewijzen. Van 1863 af zal jaarlijks 1 per cent tot amortisatie bestemd worden. Voor 1870 zal deze leening geene rente-verniediging kunnen ondergaan. De inschrijving is geopend van 6 tot den 11 dezer. Wanneer voor meer dan dertig millioenen wordt ingeschreven, zullen de inschrijvingen van 250 thaler pondsponds gewijze worden toegewezen. Bij de inschrijving moet 10 per cent worden gestort, vóór den 8 juli nog 30 per cent, vóór den 22 augustus weder 25 per cent, en voor den 8 oct. nog 30 pct., waarvoor men stukken van 100 per cent nominaal bekومت, met 5 pcts interest-bewijzen van 1 juli 1859 af.

BERN den 1 Junij.

De Bondsraad zendt eene brigade naar Graaueubunderland.

Te Valtolina breidt het oproer zich uit. De Oostenrijksche ambtenaren en gendarmes zijn deels gevangen genomen, deels verdreven. Het brandpunt des opstands blijft Sondrio, werwaarts het landvolk in massa heenstroomt.

Een bataillon Tyroolsche jagers is digt bij Naunders (grenzen van Tyrol) gepasseerd, om zich naar Italië te begeven.

In het Vorstendom Lichtenstein worden 4000 Oostenrijkers verwacht.

De Oostenrijkers hebben zich te Mariano verschanst. De Fransche voorposten bevinden zich te Olgiate.

LONDEN den 1 Junij.

OLIEN. Lijn- 28.3; Palm- 45; Raap- flaauw. — IJZER 48 a 48.3. — GRANEN slap. — Andere artikelen zonder handel.

LIVERPOOL den 1 Junij.

KATOEN. 20,000 b. werden afgedaan tot $\frac{1}{4}$ d. boven de prijzen van jl. Vrijdag.

ANTWERPEN den 1 Junij.

KOFFIJ en SUIKER flaauw. — GRANEN. Witte Tarwe f 11 en Rode dito f 10 $\frac{1}{2}$. Rogge f 6 $\frac{3}{4}$.

BERLIJN den 1 Junij.

ROGGE per Junij/Julij 38 $\frac{1}{2}$ th.

MADRID den 31 Mei.

Spanje 1 $\frac{1}{2}$ pc. 28.50; dito 3 pc. 38.50.

PARIJS den 1 Junij.

Frankrijk 3 pc. 62.65; dito 4 $\frac{1}{2}$ pc. 90.25. Crediet Mob. 612. Spanje Binnenl. 3 pc. 37 $\frac{1}{4}$.

LONDEN den 1 Junij.

De 3 pc. Gecons. 93 $\frac{1}{2}$; Rusland 4 $\frac{1}{2}$ pc. 93. Spanje 1 $\frac{1}{2}$ pc. 28 $\frac{3}{8}$; dito Buitent. 3 pc. 41. Portugal 3 pc. 42 $\frac{1}{2}$. Mexico 3 pc. 17 $\frac{1}{2}$. Peru 4 $\frac{1}{2}$ pc. 85; dito Engelsche 64 $\frac{1}{2}$. Grenada Uitgestelde 4 $\frac{1}{2}$. Venezuela 4 $\frac{1}{2}$ pc. 39; dito Uitgestelde 16 $\frac{3}{4}$.

WEENEN den 1 Junij.

Nationale Metalliek 5 pc. 68.50. Metall. 5 pc. 61.50. Wissel Londen f 143.50.

FRANKFORT den 1 Junij.

Metalliek 5 pc. 40 $\frac{3}{4}$; dito Nationale 44 $\frac{3}{4}$. Spanje 1 $\frac{1}{2}$ pc. 26 $\frac{3}{8}$; dito 3 pc. 35.

ANTWERPEN den 1 Junij.

Spanje 1 $\frac{1}{2}$ pc. 27 $\frac{1}{2}$; dito Binnenl. 3 pc. 36 $\frac{3}{4}$. Metall. 5 pc. 42 $\frac{1}{2}$; dito Nationale 5 pc. 45 $\frac{1}{2}$.

BINNENLAND.

S GRAVENHAGE den 1 Junij.

Morgen ten 12 ure zal Z. K. H. de Prins van Oranje aan onderscheidene personen audientie verleen.

Met leedwezen melden wij dat alhier het bericht ontvangen is dat H. K. H. Prinses Sophia aan ligte ongesteldheid lijdende is.

H. K. H. Prinses Marianne zal dezen zomer naar men ons meldt, eene buitenlandsche reis doen, die echter van korten duur zal zijn.

Op het buitenverblijf van den heer Pallandt van Keukenhof, nabij Lisse, heeft heden middag een groot diner plaats gehad, waaraan Z. K. H. de Prins van Oranje, die den geheelen dag op dat buitenverblijf doorgebracht heeft, deel nam.

Heden heeft aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken de aanbesteding plaats gehad van het maken van een gebouw voor het Departement van Kolonien. Er waren ingekomen 12 inschrijvingsbiljetten, waarvan de minste was de heer K. Kooy, te Amsterdam, voor f 208,000. De overige inschrijvingen waren als volgt: W. C. Waal, te Amsterdam, f 217,680; W. Zonneveld, te Schiedam, f 231,971; C. Boef, te Rotterdam, f 218,600; A. Vermaas, te Helvoetsluis, f 219,500; J. Zuiderhoek, te Slidrecht, f 224,200; C. van Wijngaarden IJ., te Slidrecht, f 215,676; A. van Vegchel, te 's Bosch, f 223,650; P. Quant, te Amsterdam, f 267,800; J. B. Maxwils, te 's Hage, f 225,950; van Malzen, te 's Hage, f 215,600; H. v. d. Elshoudt, te 's Hage, f 229,000.

Naar men vernemt zal in den loop van den zomer alhier een examen worden gehouden van onder-officieren van de verschillende korpsen des legers, die naar de betrekking van 2den luitenant-kwartiermeester en 2den luitenant-administrateur van kleeding en wapening.

Heden is voor den Hoogen Raad behandeld het beroep in cassatie, ingesteld door den pensionneerden luitenant-generaal C. A. Gunkel, tegen een arrest van het Hof in Zuidholland, waarbij hij wegens vergiftiging is veroordeeld tot de straffe des doods. Na het uitbrengen van rapport door den raadsherr mr. Pape, heeft de heer Mr. D. Léon, verdediger van den requirant, het woord gevoerd en in substantie het volgende gezegd:

In deze even treurige, als belangrijke en geruchtmakende zaak als verdediger van den beschuldigde opgetreden zijnde, heb ik bij den judex facti mijne overtuiging trachten over te brengen, dat hij tijdens het plegen van de hem ten laste gelegde misdaad niet was in het geheel en volkomen bezit zijner verstandelijke vermogens, en mitsdien de door den beschuldigde gepleegde misdaad als niet toerekenbaar kunnende geacht worden, niet viel onder het bereik der strafwet.

Deze mijne overtuiging was ten deele gegrond op de omstandigheid, door den beschuldigde blijkens de 26ste overweging van het beklagde arrest op den voorgond gesteld, dat hij namelijk de opgevolgde vergiftiging tegen L. Esbra had gepleegd met het doel om haar door den dood in één van haar lichaamslijden te verlossen en ook voor mogelijke armoede en alzoovoor een ongelukkigen ouden dag te behoeden.

Gelijk echter van algemeene bekendheid is en ook uit het beklagde arrest blijkt, heeft het Hof van Zuidholland mijne beschouwingen omtrent de niet toerekenbaarheid van de gepleegde misdaad niet gedeeld. Als een uitvoeisel van 's Hofs beslissing ten deele, heeft het tevens als in strijd met de waarheid verworpen, het zoo even vermeld doel, hetwelk de beschuldigde volgens zijne opgave met de perpetratie van de misdaad zoude hebben op het oog gehad.

Een en ander echter, ik erken het volgaarne, is geheel en al van feitelijken aard en voorzeker zult gij ook van mij niet verwachten, dat ik in deze instantie van cassatie in eene meer of min breedvoerige wederlegging zal treden, van hetgeen het Hof te dien aanzien, binnen den kring van zijne attributen en mitsdien feitelijk heeft uitgemaakt.

Allen dus ten betooge van het groot overwegend zedelijk en regtmatig belang dat er voor dezen requirant in gelegen is, dat het beklagde arrest ter zake van na te melden wettenschendingen worde vernietigd, neem ik de vrijheid de aandacht van den Raad te vestigen op de 27ste overweging van het beklagde arrest in initio in verband met de 36ste overweging in fine.

In de 27ste overweging toch wordt het door den beschuldigde opgegeven doel zijner wijze van handelen (waaruit tevens zou volgen dat hij was lijdende aan eene monomanie welke de toerekenbaarheid uitsluit) „niet geheel aannemelijk geacht” terwijl in de 36ste overweging in fine wordt gezegd, „dat de beschuldigde bij het plegen der misdaad achterenvolgens heeft gehandeld met blijkbaar verstandig overleg en als daartoe gedreven door het geldelijk belang, dat hij zelf daartoe kan hebben gehad, ook al mogt dit zijn gepaard geweest met bezorgdheid voor het toekomstig lot van de 1ste getuige.”

Op die weifeling, als ik het zeggen mag, die onzekerheid en aarzeling in het beklagde arrest ten opzichte van het cardinaal punt, — namelijk de toerekenbaarheid, waar het hier alleen en bij uitsluiting op aankwam, — heb ik om evengemeld belang gemeend, hoewel dan ook met het oog op het wezen en den aard van het middel van cassatie, slechts in transitu de aandacht van dezen Raad te moeten vestigen, terwijl ik overigens alle de redeneringen en gevolgtrekkingen van het arrest, vervat in de 34ste tot en met de 36ste overweging ter wederlegging van hetgeen ter verdediging van den beschuldigde was voorgedragen (het niet zijn compos mentis tijdens de perpetratie van het feit) onaanvaardig zal laten, en ik die, hoe vreemd ze mij ook soms voorkomen, niet zal onderzoeken noch beoordeelen. Dit alleen zal ik er van zeggen, dat ik, hoewel ten volle eerbiedigende 's Hofs overtuiging van schuld, echter voor mij zelf, ook na de veroordeeling, niet tot diezelfde overtuiging heb kunnen geraken, en, wat meer is, de contentantie van den nu veroordeelde, ook na de uitspraak van het arrest en de bezoeken welke ik sedert bij hem heb afgelegd, zijne koudheid, volkomene onverschilligheid en geheele gevoelloosheid, mij al meer en meer in de overtuiging versterken, dat deze inderdaad hoogst zonderlinge, raadselachtige en onverklaarbare mensch niet is en ook tijdens de volvoering der misdaad niet was in het geheel en volkomen bezit zijner verstandelijke vermogens.

Na deze beknopte inleiding, ga ik thans over tot de ontwikkeling der drie navolgende middelen van cassatie, als:

1°, schending van art. 427 en art. 440 Wetboek van strafvordering, op grond dat een der onderdeelen van de misdaad van vergiftiging, waaraan de requirant bij het beklagde arrest is schuldig verklaard, namelijk het door hem storten van arsenicum in eene pot met vermicelli-soep, tot gebruik voor de 1ste getuige bestemd, alleen op de bloote bekentenis van den beschuldigde en alzoovoor onwettig bewijs is aangenomen.

2°, schending van art. 427 Wetboek van strafvordering, omdat het Hof, naar luid van de 18de overweging van het beklagde arrest, eene poging tot vergiftiging, welke door den requirant in november 1839 zoude zijn bedreven, en waarvan de 6de getuige, mevr. van Heuven Staereling en haar zoonzigt onopsnelijk zouden zijn geworden, mede heeft doen strekken tot bewijs der schuldpligtigheid van den requirant aan de drie onderdeelen der misdaad van vergiftiging,

namelijk in den jenever, in de soep en in de leverworst op 4 januarij jl. aan L. Esbra ten geschenke gegeven, die, zoo als blijkt uit de 33ste in verband met de 38ste overweging van het arrest tot de schuldigverklaring aan de volvoerde misdaad van vergiftiging hebben geleid, en

3°, schending van art. 206 strafvordering, uit hoofde het Hof het onderzoek op de terechtzitting ook heeft uitgestrekt tot een onderdeel der beschuldiging, hetwelk niet aan zijne cognitie was onderworpen en waaromtrent het arrest van verwijzing het stilzwijgen heeft in acht genomen.

En hiernede, ed. achtb. heeren, meen ik ook in deze instantie van cassatie mij, naar mijn beste vermogens, in deze even vreemde als ongelukkige zaak van mijne taak te hebben gekweten.

Bij de vervulling van de uwe zult gij, ik ben er zeker van, u in deze alleen met het oog op de wet gevestigd, boven alle animositeit of nevenbeschouwingen weten te verheffen.

In eene wetgeving als de onze, welke het vreemd schouwspel oplevert, dat terwijl enerzijds schier iedere politiek-overtreding en nagenoeg het minst correctieoneel misdrijf aan hooger beroep is onderworpen en aan den anderen kant een crimineel arrest in het eerste en laatste ressort souverainement door slechts vier regters wordt gewezen, zult gij ieder beroep in cassatie met die uiterste belangstelling overwegen, waarop voorzeeker ieder die cassatie vraagt aanspraak heeft, doch die gij vooral niet uit het oog zult verliezen, daar waar, zoo als hier, van uwe beslissing het leven van een medemensch kan afhankelijk zijn.

De Procureur-Generaal zal maandag 6 junij zijne conclusie nemen.

De Hooge Raad der Nederlanden heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van J. W. Smit, requirant van cassatie tegen een arrest van het Hof in Groningen, waarbij hij in hooger beroep ter zake van oplichting en het zich door bedriegelijke middelen meester maken van geld (hij had namelijk een Kaufmans adreskaart voor een bankbiljet van f 25 ingewisseld) was veroordeeld tot eene gevangenisstraf van twee jaren, geldboete van f 25 en ontzetting voor den tijd van zeven jaren van eenige burgerschapsregten. De Raad heeft, overeenkomstig de conclusie van den advocaat-generaal Karseboom, de voorziening in cassatie verworpen, met veroordeeling van den requirant in de kosten.

De tentoonstelling aan de Teekenakademie alhier gehouden wordende is heden ochtend door onderscheidene kamerheeren des Konings bezocht; ook hebben eenige vreemde Gezanten de tentoonstelling bereids met een bezoek vereerd.

Gisteren avond hebben voor eene civolle zaal de artisten van de Fransche opera alhier hunne afscheidsvoorstelling tot sluiting van het speelsaizoen gegeven. De geestdrift was algemeen; de ovation, gebragt bovenal aan de dames Desterbecq en Raui en aan den heer Caubet, schenen geen einde te kunnen nemen, terwijl deze geliefkoosde artisten als met een regen van bloembouquetten overstelpt werden. Ook de zoo verdienstelijke orkestmeester, de heer Ihan, ontving met daverend applausissement een schoonen lauwerkrans als hulde voor zijn talent, nadat zijne allerliefste ouverture *le tirelire du marin* met groote juistheid en aplomb door het verdienstelijke orkest was uitgevoerd. Deze voorstelling bijwonende, en daar zoowel het talrijk publiek als de geestdrift die het bezielde opmerkende, mogen wij eene opmerking niet achterwege laten, daar zij, gelooven wij, in het belang is der kunst. Het is namelijk dat het Haagsche publiek gewis zijne sympathie voor zang en tooneelkunst veel krachtiger had kunnen doen blijken, indien het door eene trouwe opkomst gedurende het thans afgeloopen seizoen de onderneming had geschraagd; en vooral indien het, toen, door de schuld van dat publiek, de veelzins verdienstelijke directeur niet langer bij magte was de onderneming vol te houden, de artisten, voor wier gezamenlijke rekening het tooneeljaar ten einde werd gebragt, getoond hadde door zijne tegenwoordigheid de netelige positie te willen helpen verbeteren, waarin die artisten sedert verkeerd hebben. Het is gelooven wij voor den toonkunstenaar eene schrale belooning, wanneer hij den geheelen winter door voor ledige banken moet spelen en op den laasten dag met een vracht bloembouquetten huiswaarts keert. Wij hopen dat het Haagsche publiek het volgende jaar doordrongen zij van de waarheid, dat, hoewel ovation als die gisteren avond zijn gebragt voorzeeker het hart van den kunstenaar streelen kunnen, er in de eerste plaats materiële ondersteuning wordt gevorderd, om op den duur de residentie het behoud van een Fransch operagezelschap mogelijk te maken.

ROTTERDAM den 1 Junij.

Aan het bureau van den Burgerlijken Stand alhier zijn van den 1 tot en met den 31 mei 1859 aangegeven, als: geboren 368, gehuwd 114 paren, overleden 224. levenlooze kinderen 13, terwijl 1 echtscheiding heeft plaats gehad.

Ouderdom der overledenen:

Beneden het jaar	66	Van 50 tot 56 jaren	7
Van 1 tot 5 jaren	45	„ 56 „ 62 „	5
„ 5 „ 10 „	4	„ 62 „ 67 „	7
„ 10 „ 16 „	4	„ 67 „ 71 „	5
„ 16 „ 20 „	5	„ 71 „ 75 „	7
„ 20 „ 25 „	6	„ 75 „ 81 „	16
„ 25 „ 30 „	7	„ 81 „ 85 „	7
„ 30 „ 35 „	8	„ 85 „ 90 „	2
„ 35 „ 40 „	7	„ 90 „ 95 „	—
„ 40 „ 45 „	11	„ 95 „ 100 „	—
„ 45 „ 50 „	5		224

Ziekte der overledenen:

Verval	27	Typhus	8
Stuip	36	Tanden	6
Borstziekte	21	Ontsteking	2
Tering	25	Longziekte	2
Klieren	24	Blaasziekte	1
Hersenziekte	8	Accident	1
Kanker	1	Verwonding	3
Water	6	Delirium Tremens	2
Koorts	4	Leverziekte	2
Diarrhé	2	Steen	1
Spruw	2	Gelzucht	1
Kinkhoest	5	Zenuwziekte	1
Beroerte	7	Hartziekte	1
Pekken	1	Bloedspuwing	2
Kroep	3	Valling	1
Zuur	7	Rhumatiek	1
Kramp	3	Verhanging	1
Verdronken	4	Maagziekte	2

Elders overleden:

Geene ingeschreven.

Z. M. heeft goedgevonden: aan mr. C. J. Loncq jr., op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag te verleen als referendaris bij het Departement van Binnenlandsche Zaken; — tot referendaris bij het

Departement van Binnenlandsche Zaken te benoemen dr. C. C. Röell, geneesheer in het geneeskundig geesticht voor krankzinnigen te Dordrecht.

Met den 10 dezer wordt te Vlaardingen een kantoor van den Rijkstelegraaf, met beperkte dagdienst, geopend.

Men meldt ons dat in 's Rijks gevangenis een grote hoeveelheid onderbroeken voor het leger wordt gereed gemaakt, welke voorloopig in de magazijnen der korpsen gedeponeerd zullen worden.

Door den algemeenen kerkeeraad der Ned. Herv. gemeente te Leeuwarden is uit het bevoens vermeldde zestaal geformeerd het volgend alfabetisch driel van predikanten: dd. W. T. van Griethuysen, te Hartlingen; W. Hoevers, te Franeker, en G. A. Hoeg, te Bolsward.

Bedankt voor het beroep naar Venendaal door ds. C. J. C. Venema, pred. in het Hollandsche Veld (prov. Drenthe).

Beroepen: bij de Hervormde gemeente te Oude Pekel A ds. B. Drijber, pred. te Grijpskerk.

Heden had te Leyden plaats de herstemming tusschen de heeren Mr. D. C. Viruly van Poederloen en A. Librecht Lezwin als lid van den Gemeenteraad. De heer Viruly ontving van de 390 uitgebrachte geldige stemmen 194 en de heer Lezwin 196 stemmen; zoodat als zoodanig verkozen is de heer A. Librecht Lezwin.

Aan de Hoogeschool te Leyden promoveerde de heden tot doctor in de beide rechten de heer H. L. H. de Pauly, van Batavia, na openbare verdediging van zijn academisch proefschrift: *Over eenige hoofdregelen van het Pruisische faillitenrecht vergeleken met het Nederlandsche.*

Men zal zich herinneren dat de afgevaardigden uit de leden der Maatschappij van Weldadigheid, den 11 maart jl. te Amsterdam bijeengekomen, vijf commissarissen hebben benoemd, die na de scheiding der kolonien het nieuwe bestuur der Maatschappij zouden uitmaken.

Deze vijf commissarissen hebben echter, om verschillende redenen, voor de hun opgedragen betrekking bedankt. Dien ten gevolge heeft de staande commissie de afgevaardigden uitgenoodigd tot eene nadere vergadering tegen 4 dezer in de Garnalen Doelen te Amsterdam, ten einde nieuwe commissarissen te kiezen.

Uit Utrecht wordt gemeld dat door de kleedermakers bij de verschillende korpsen des legers een grote hoeveelheid kapotjassen wordt aangemaakt, die in 's Rijks magazijn van kleeding te Delft gedeponeerd zullen worden.

Eergisteren heeft in enkele streken wederom een zwaar onwedder gewoed. Te Loenen is de bliksem in een boerenhuis geslagen, waardoor dat huis is afgebrand en eenige paarden zijn omgekomen. In de gemeente Olst is een metselaar doodelijk getroffen. De in eene nabijgelegen schuur veroorzaakte brand is door de ijverige pogingen der brandweer spoedig gebluscht.

Het detachement van het 4de regiment dragonders, gestationeerd te Loenen, tot het houden van toezigt op het werkvolk bij het graven van het kanaal van Apeldoorn naar Dieren, is naar zijn regiment te Zutphen teruggekeerd.

Ll. vrijdag heeft de van wege de dijks-directie van de breede Watering bewesten Yerseke aangekondigde besteding van het aanleggen van steengroeiing enz. plaats gehad, waarvan aannemer is geworden de heer A. Roggeband te Waarde voor f 10,380.

De stand van het hooiland is op de vele buitenvelden in de streken van Werkendam over het algemeen gunstig. Ten gevolge van de hooge hooiprijzen wordt het duur verwacht; voor het Ned. onder wordt f 120 tot f 150 betaald. De prijs van het hooi is thans f 30 a f 34 de 1000 Ned. w.

Eergisteren is Z. K. H. de Graaf van Chambord met HD. Gemalin en gevolg te Arnheim aangekomen en aan het hôtél de Zon afgestapt.

Uit Huissen wordt gemeld dat het geregeld onderzoek, waarvan gisteren melding werd gemaakt, het overtuigend bewijs heeft opgeleverd dat aan geen geweldadigen dood te denken valt, en alle daaromtrent verspreide geruchten onwaar zijn bevonden.

Het Admiraliteitshof te Londen heeft den 27 mei ll. aan de bemanning der smak Superior eene bevoening van £ 800 toegekend voor assistentie, verleend aan het Ned. schip Decima, kapit. Jansse, welken bodem zij (op de reis van Old-Calabar naar Amsterdam)

den 27 januarij ll. in lekken staat in de Noordzee ontmoette, en tot den 6 februarij assistentie verleende op welken laatste datum de Decima te Grinsby werd binnengebragt. Uit het proces blijkt, dat de waarde van schip en lading werd geschat op eene som van £ 22,000, en dat men te Hull eene overeenkomst had gemaakt om aan de Superior voor bergloon £ 700 te betalen, waarmede deze tevreden was; doch voor dat dit afgedaan werd, kwam er eene order, dat niet betaald mocht worden, en alstoen werd de zaak voor het Admiraliteitshof gebragt. Het Hof heeft de vele en goede diensten in overweging genomen, welke door de Superior aan de Decima bewezen zijn, op grond daarvan de bovengenoemde £ 700 met nog £ 100 vermeerderd, en alzoo de Decima veroordeeld tot betaling eener som van £ 800 en de kosten.

Boekbeschuwing.

OOSTENRIJK EN NAPOLEON III, door PHILAETHES.

Bij den Boekhandelaar H. C. Susan, C. H. Zn., te 's Gravenhage, ziet het licht eene brochure, getiteld: *Oostenrijk en Napoleon III*, door Philaethes, welke, oosten in deze dagen, met belangstelling door het publiek zal worden ontvangen. Het onderwerp wordt door den titel genoegzaam aangeduid; het doel des schrijvers hangt ten nauwste samen met het standpunt van waar zijne beschouwingen uitgaan.

Die standpunt is de overtuiging dat, uit kracht, zoowel van het algemeen volkenrecht als van de tractaten van 1815, het goed recht in dezen oorlog aan de zijde van Oostenrijk is; dat Sardinië, door het nemen van uittartende maatregelen en bovenal door het in dienst nemen van deserteurs uit de Oostenrijksche provinciën, met Frankrijk, hetwelk door Keizer Napoleon III, om persoonlijke beweegredenen, de staatkunde van Sardinië met kracht van wapenen steunt, — dat die beide Rijken de volle verantwoordelijkheid dragen van den tegenwoordigen oorlog.

Het is hier de plaats niet om te onderzoeken of dat standpunt ten volle houdbaar is; of er buiten en boven de tractaten nog niet een hooger beginsel van volkenrecht is, dat niet kan worden geschonden dan op gevaar af van de tractaten tot ijdele woorden te maken; of het gebruik, dat Oostenrijk heeft gemaakt van de tractaten van 1815, niet de vrucht is van eene staatkunde, welke niet meer in de XIXde eeuw te huis behoort, en of het niet tegelijk moet dienen om die staatkunde te bestendigen. In één woord, het is hier de plaats niet om te onderzoeken of, wanneer de Italiaansche kwestie — die niet maar in den jongsten tijd is opgeworpen, maar reeds sints jaren een struikelblok is geweest voor de Europeesche diplomatie — het onderwerp had mogen uitmaken der kalme en onpartijdige beraadslagingen van een Congres, of het dan niet geblesken zou zijn dat er op de regten van Oostenrijk wat meer af te dingen en aan de bezwaren van Sardinië wat meer te hechten was, dan door Philaethes schijnt aangenomen te worden.

Aan de circulaire van den Oostenrijkschen minister van Buol Schauenstein (waarin het niet aan staatkundigen hartstogt ontbreekt) wordt door hem wel wat te veel gezegd en grond toegeschreven boven de nota's van graaf Cavour. Wij meenen dat zij door een Congres anders tegen elkander zouden zijn gewogen.

Hoe 't zij, het Congres heeft plaats moeten maken voor de vreeselijke rampen van den oorlog. En die oorlog, wij zijn het daaromtrent met Philaethes geheel eens, komt voornamelijk voor rekening van de politiek van Keizer Napoleon III. Evenmin als hij kunnen wij geloof hechten of vertrouwen schenken aan de schoonschijnende, ja vaak logenachtige betuigingen en proclamatiën in den Moniteur, en uitmuntend achten wij het door hem uitgezet dat noch het algemeen belang, noch persoonlijke liefde tot de vrijheid de drijfveeren van Frankrijks heerscher zijn.

De omstandigheden en feiten door den schrijver aangevoerd ten bewijze dat Keizer Napoleon oorlog wilde en moest maken, zijn ouwewersprokelijk. Alleen hadden wij gewenscht dat door den schrijver een enkel woord meer ware gewijd aan de houding van Engeland en aan de vraag of het ministerie Derby, zoo het beter op de hoogte der zaken geweest en krachtiger opgetreden ware, niet meer had kunnen doen, om de eene partij zoowel als de andere te dwingen de kwestie door een Congres te doen beslissen.

Het oordeel des schrijvers over Italië komt ons voor niet geheel onpartijdig of voor 't minst oppervlakkig te zijn. Wij hadden wel gewenscht dat de brieven van den edelen Daniëlo Manini door hem waren heraadpleegd in plaats van het bij de Gebr. Binger gerschenen boekje: *Over de nationaliteit en onafvankelijkheid van Italië*. Met hem g-looven wij echter dat „nationaliteit in Italië, in den zin van eenheid en vrijzinnigheid, onbereikbaar is, zoo lang de Paus tevens zal zijn een wereldlijk Vorst.”

De eenzijdigheid, waarvan Philaethes in zijne overigens zonder de minste dwaze opwinding en met uittinnend talent geschreven brochure blijk geeft, hangt ten nauwste samen, wij zeiden het reeds, met het doel van zijn schrijven. Dat doel is om te betoogen dat „de eenige kans voor de beperking van den krijg in Italië bestaat in de zegepraal der Oostenrijksche wapenen.”

Zij, die aannemen dat Oostenrijk, door zijne troepen over de Tessino te hebben doen rukken, na het stellen van een onmogelijk ultimatum, met eigene hand den regtstoestand, uit de tractaten van 1815 voortgevloeid, in de waagschaal geworpen en van de krijgskansen afhankelijk gemaakt heeft, zullen ongetwijfeld nog wel eene andere solutie mogelijk achten. Zeker zullen zij echter, even als wij, hulde brengen aan de wijze waarop Philaethes zijne beschouwingwijze heeft uiteengezet en zijne brochure een ruim debiet toewenschen, al ware het slechts om het nut dat zij kan doen door hier de onverschilligheid, daár de oppervlakkigheid te dwingen, zich rekenschap te geven van haar gevoelen omtrent den hoogst ernstigen toestand waarin Europa verkeert.

De Wet op het Regt van Successie en van Overgang,

verklaard en toegelicht uit de officiële bescheiden, door IZ. J. LION.

Met veel belangstelling ontvingen wij dit werk uitgegeven bij de Erven F. Bohn, te Haarlem. Daar deze uitgave niet alleen de Wet zelf bevat, maar tevens aanhalingen der daarover in de beide Kamers der Staten-Generaal gevoerde discussiën en door eene deugdzaam bewerkte inleiding is voorafgegaan, vertrouwen wij dat het geheel aan de eischen van eene handleiding tot de nieuwe Wet op de Successie zal voldoen en hopen dat dit werk in handen van velen moge komen.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPINGEN, IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,

Woensdag den 1 Junij 1859: Een Winkelhuis enz., Hoogstraat, 8/18; trekg. f 8050, daarboven f 2500, verkocht. Huis enz., 2de Lombardstraat, 8/17; - 2300. Huis enz., Visschersdijk, 4/29; - 5900. Huis enz., Delftschevaart, 6/33; - 5000. Huis enz., Delftschevaart, 7/31; - 5550.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 1 Junij. OVERLEDEN: A. Boer, jm., 30 j. — A. G. Mulder, d., 1 j. — J. Plasmeijer, z., 6 m. — M. F. J. Toscani, d., 1 j. — J. Tuizing, z., 3 m.

BEVALLEN: J. A. Hanegraaf, geb. Horsman, z. — M. G. Respino, geb. van Beek, d. — E. de Koning, geb. van der Valk, z. — A. van der Smit, geb. Bollee, d. — M. de Vos, geb. Schuts, d. — A. M. Kramer, geb. Bij, d. — C. E. Bouman, geb. Tonder, d. — G. Duchain, geb. Beekman, d. — C. Indermauer, geb. Schravende, z. — A. L. A. Koedijk, geb. Termöhlen, d. GEHUVDE: K. Loiz, jm., 25 j., met M. C. van Vessem, jd., 26 j. — P. B. Nortier, jm., 26 j., met W. de Bruin, jd., 25 j. — J. H. Hilkemeijer, jm., 36 j., met M. Schenk, jd., 32 j. — P. Brand, jm., 25 j., met C. Habeloos, wed. jd., 32 j. — J. A. Weeber, 36 j. — C. Haagberg, jm., 31 j., met C. Bijster, jd., 29 j. — H. C. Mulder, jm., 27 j., met H. Klijndorf, jd., 32 j. — W. Pasman, jm., 44 j., met C. van Beber, jd., 35 j. — H. M. Schellaars, jm., 26 j., met A. Hamel, jd., 29 j. — M. Hyman, jm., 27 j., met S. van Gelder, jd., 27 j. — M. Molenaar, jm., 34 j., met B. Dijkshoorn, jd., 24 j. — H. W. Bresser, jm., 29 j., met M. S. van Kouwenhoven, jd., 44 j. — G. J. Jansen, jm., 26 j., met B. Schepers, jd., 33 j. — B. Lamot, wedn., 43 j., met M. P. van Hooydonck, jd., 28 j. — D. Ploeg, jm., 28 j., met H. Diederiks, jd., 24 j. — G. Sauerbier, jm., 23 j., met H. G. Hollert, jd., 26 j. — A. van Loenhoud, jm., 28 j., met J. W. C. Wouters, jd., 30 j. — P. van 't Hoën, jm., 24 j., met G. L. Sauerbier, d.

jd., 19 j. — J. van Stolk, jm., 32 j., met J. C. van Hoboken, jd., 21 j. — H. C. van Dorsten, wedn., 38 j., met J. C. van Zanten, jd., 24 j. — W. Dassy, wedn., 39 j., met L. van Vliet, jd., 21 j.

Beurstijdingen.

AMSTERDAM den 1 Junij.					
		l. k.	h. k.	gebl. k.	
Nederl...	Werk. Schuld2½ pCt.	58¾	58¾	58¾	
	dito dito 3	70¾	70¾	70¾	
	dito dito 4	89¾	90¾	90¾	
	Amort-Synd...3½				
	Handel-Maats.4½	128			
	O. I. Leening4	89¾			
	Leen.Holl.Sp.4½				
	Rijn-Spoorw...4½				
	Maats.v.Weld.4				
België...	Cert. Rothsch.2½	46¾			
Frankrijk...	Certificaten...3				
Spanje...	Buitenlands...1½	27¾	27¾	27¾	
	dito 3	39¾	39¾	39¾	
	Binn. a f 60003	36¾	36¾	36¾	
	Amort. Schuld.....				
	Bew. v. Coup.....				
Portugal...	Oblig.....3 pCt.	39¾	40	39¾	
	dito 1856.57...3	39¾	39¾	39¾	
	dito Uitgest.....				
Rusland...	Obl. Hopeen C.5	101¾	101¾	101¾	
	dito 1828 29.5	99¾	100	99¾	
	Cert. 1831 33.5	82			
	dito 1840.....4	78			
	dito Stiegilitz...4				
	dito d. Nieuwe5	87¾			
	ditod. 1855 N.5	94	94¾	94	
	dito te Londen4½	89			
	dito v. Assign.6	59¾			
	Inscr. dito...6				
Polen...	Aand. 1835.....	144¾	145		
	Obligatiën.....4 pCt.	71¾	72		
Oostenr...	Obl. Gollen C.5				
	dito dito 4				
	dito Met. Oude5	40¾	40¾	40¾	
	dito N. te Am.5	58¾	59¾	58¾	
	dito Nat. Met.5	43¾	44¾	43¾	
	dito Metall.....2½	22¾	22¾	22¾	
	Wen. Ad. f 2504	22¾			
Brazilië...	1839, £ 100 5	95			
Equador...	£ 100.....1	14¾			
	Onbepaalde...1	37	37¾	37¾	
Venez...	Obligatiën.....5	16			
	Uitgestelde...2½	15¾	15¾	15¾	
Grenada...	Obligatiën.....3½	4¾	4¾		
	Uitgestelde....	15¾	15¾	15¾	
Mexico...	Obligatiën.....3	73¾			
	dito Onbep....7				
Illinois...					

Rusland, Spoorweg Aand. volgef., 211½ a 213. Weener Bankactien f 613 a f 625, f 613. Brazilië; 1843, £ 100, 5 pc., 94¾. Philad. bij Hope en Co., Lr. A. f 89; idem Lr. B. f 93. Illinois, Spoorw. Aand., 57. Griekenland, 5 pc., 115½ a 2½ pc., Napels, Cert. bij R. Rothschild, 5 pc., 90¾. Beleving 3½ pc. Prolongatie 4 pc. Disconto 3 pc. Bij levendigen handel in de hoofdsorten, was de stemming der Hollandsche fondsen wederom iets aangenamer; in vreemde was de stemming flauwer; in Oostenrijksche vrij levendige omzet.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 58¾. Spanje, 1½ pc., 27¾; dito Binnenl. 3 pc., 36¾. Oostenrijk, Metall., 5 pc. 40¾ a ½; dito Nat. 5 pc., 43¾ a 1½ pc.

ROTTERDAM den 1 Junij.

	l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld2½ pCt.	58¾	58¾
Spanje...	Obl. 3 pc. nu 1½	27¾	27¾
	Binnen. a 6 m.3	36¾	36¾
Rusland...	bij Stieg. 1855.5	95¾	95¾
	Spoorw. Aand. f	213	
Oostenr...	Metalliek.....2½	22¾	22¾
	dito dito 5	40¾	40¾
	Nationale.....5	43¾	44¾
Venezuel...	Obl. nu5	36¾	37¾
	Uitgestelde...2½	15¾	16¾
Mexico...	Obligatiën.....3	15¾	16
Illinois...		73¾	

Laatste prijzen ten 3 ure: Portugal 3 pc. 1856/57 39¾. Metalliek 2½ pc. 22¾; dito Nationale 5 pc. 43¾ a 43¾, gebl. 43¾. Mexico 3 pc. 15¾. Grenada 3¾ pc. ex. Coup. 15¾.

Vertrrokken.

Pax, Witt. (v. Libau) de Maas (na volbragte reparatie) Gepasseerd. Adriana, Paap. Oostzee n.

Tonningen Aangek.

25 mei Vrouw Geertruida, Bontekoe, Bremen n. Dantzig Sophia, Carls, Amst. n. Koningsb. Jantina, ten Cate, Bremen n. Nerva

Amsterdam 1 junij.

Volgens brief van kapitein B. Sikken, voerende het schip Jacqueline & Elise, van Liverpool te Batavia aangekomen, in dato 9 april, had hij op de reis vele en hevige stormen doorgestaan, en daardoor de voorsteng, kluiverboom, spaansche ruit gebroken, eene lekkage in de piek gekomen, het stormbrakzeil verloren, en waren de bovenverschansing, het kombus enz. weggeslagen. Nog rapporteerde kap. Sikken, dat hij met eene vloot van 10 schepen 14 dagen wegens stilte voor Straat Sunda had moeten kruisen.

Zierikzee 30 mei.

Volgens particulier bericht van kap. H. H. de Boer, voerende het barkschip Haamstede, zou hij den 30 maart jl. van Soerabaja de terugreis naar Nederland aannemen; alles wel aan boord.

Triest 28 mei.

De Oostenrijksche bark Reka, kapten G. Sepich, van Amst. naar Konstantinopel, is

wegens ziekte van één man der equipage, te Zante binnengelooopen.

Dardanellen 26 mei.

Het Fransch fregat Pomona heeft gisteren jacht gemaakt op den Oostenrijkschen schoen. Madonna Assunta, van Konstantinopel naar Barcelona, alsmede op een Oostenr. barkschip, vermoedelijk de Buona Giulia of Nicola, met rogge beladen. Ten einde niet genomen te worden, zijn zij beide te Troy op strand gelooopen; echter is het laatste door de Pomona bemagtigd en te Tenedos binnengesleept.

Gepraaid:

Den 21 mei, op de hoogte van Portland, eene Ned. bark, toonde Rotterdam, collegievlag met n.º 387, met passagiers, alles wel aan boord. (Zijnde de Alcor, kap. F. J. v. Oppen, v. Rotterdam n. Batavia.)

31 mei. De wind te Falmouth O. en te Deal N. O., mistig.

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 2 junij: 1ste getijde 4 ure 11 min.; 2de getijde 4 ure 35 min.; — 3 junij: 1ste get. 5 ure 1 min.; 2de get. 5 ure 25 min.

Arnhem. Waterhoogte 31 mei 2.32 el.

Keulen. Rijnhoogte 31 mei 10 v. 11 d. Rijnj.

Scheepstijdingen.

Bestemming	Schip	Vertr.
Masches Platz.	Kollmann, avontuur	
De gisteren vertr. schepen		
zijn allen wel in zee.		
Texel (O.) Aangek.		
31 mei Vriesland, Boontje,		
Londen		
Prince Albert, Clare,		
Trio, Clark, Liverpool		
Fox, King, Yarmouth		
Friheden, Christophersen,		
Drammen		
Vlie Aangek.		
29 mei Rebecca, Baltzersen,		
Drobach		
Etta Johanna,		
Groenewold, Bremen		
Vertrrokken.		
29 Baudina, v. d. Gaast,		
Newcastle		
Jan Frederik Klazen,		
Archeangel		
Alpha, Wincher, Dramm.		
Frederik Hendrik,		
Hoeksma, Osterrisoer		
Zoltkamp Vertr.		
31 mei Vrouw Martha,		
Bol, avontuur		
Dollar, Koster, dito		
Oostmahorn Vertr.		
28 mei Noot Gedacht,		
v. d. Meulen, (v. Amst.)		
Hamburg		
Johanna Louise,		
Barelds, Liverpool		
29 Jacobus, Koning,		
Grangemouth		
Harmanna Hendrika,		
Plukte, Leith		
30 Catharina Luitgarda,		
Stuitje, avontuur		
Reina, Kruisinga,		
(v. Rott.) Hamburg		
Vlissingen Vertr.		
28 mei Vrouw Charlotte,		
Noordenbos,		
Duinkerken		
30 Cesar Godfrey,		
Frucht, Bombay		
Santurce, Lopez, Havann.		
Ortelius, Vulhopp.		
Marseille		
Anna Arnoldina,		
v. Wijk, Duinkerken		
Paseroewan Vertr.		
26 maart Corn. & Geetr.,		
Hoeksma. Probolingo		
New-Orleans Uitgekl.		
13 mei City of Bath,		
Currie, Rott.		
John Hancock, Coffin,		
Antwerpen		
Charleston Aang.		
12 mei Isabella, Forrest,		
Rotterdam		
Baltimore Aangek.		
16 mei Duisburg,		
Wiegmann, New-York		
(om voor Rott. te laden)		
New-York Aangek.		
15 mei Golden Rule,		
Mayo, Rotterdam		
Uitgeklard.		
14 Roscius, Cook, dito		
16 Fred. Gebhard,		
Godfrey, Antw.		
Boston Uitgekl.		
14 mei Sophia, Moresco,		
Rotterdam		
Venetië Uitgekl.		
25 mei Sikko, Jonker,		
Queenstown		
In lading.		
Vlijt, Engelsman, Londen		
Livorno Aangek.		
25 mei Grietje de Groot,		
Mulder, Amsterdam		
Marseille Aangek.		
28 mei Rotterdam (st.),		
Klazen, Rotterdam		
Havre Aangek.		
29 mei Catharina Maria,		
Bchrnann, Amst.		
Dublin Aangek.		
30 mei Jantina, de Vries,		
Pillau		
Liverpool Aangek.		
30 mei Jacoba Johanna,		
de Groot, Nantes		
31 Elsina Jantina, Dijk,		
Rouaan		
Margaretha, dito		
Uitgeklard		
30 Grietje Koens, Kuiper,		
Kroonstad		
Elisabeth Machtelina,		
Wessels, Nerva		
Vertrrokken.		
30 Frolie, Best, Dordt		
Sophia, Brongers, Reval		
Gezina		

beraadslagen over de zwaarheden en moeilijkheden, die de betrekking tot den Duitschen Bond opleverde; doch naar sprekers meening zou men altijd moeten terug komen tot de erkenning dat de verpligting bestaat en dat aan die verpligting voldaan moet worden.

De heer *Elout van Soeterwoude* (voor zoover hoorbaar) behandelde drie punten, vooreerst die verpligting was exceptioneel en dat die verpligting rustte op Limburg alleen. In de tweede plaats dat onze neutraliteit door het voldoen van die verpligting niet in het minst zou worden gekrenkt. Ook hij had het artikel, waarvan reeds twee sprekers gewaagden, in bedoeld dagblad gelezen; doch hij zou niet gaarne dat geheele artikel wenschen te onderschrijven; het kwam hem voor dat hetgeen daar betoogd werd meer in abstracto dan in concreto waar was. Intusschen was hij het eens, dat de Regering hare verpligting zoodanig behoorde te vervullen, dat er niet de minste schijn bestond van schending der neutraliteit. In de derde plaats dat zonder wederspraak de vervulling dier verpligtingen zoo moeilijk is voor Limburg, dat wij al het mogelijke in het werk moeten stellen om ons in de toekomst langs wettigen weg van dien band los te maken. Voor het oogenblik was hij het eens dat die pligt vervuld moest worden, doch dat moest op die wijze geschieden dat er geene sympathie voor welke zijde ook betoogd werd.

De heer *van Wintershoven*, die voor de derde maal het woord voerde, meende dat de discussie geen practisch resultaat zou opleveren, om de eenvoudige reden dat de oplossing van het vraagstuk onmogelijk was. Spreker trad op nieuw in eene bestrijding der argumenten van hen, die beweerden dat op Limburg alleen de verpligting rustte, en zijn betoog steunde vooral daarop, dat in 1850 de Deutsche Bond vernieuwd was en dat de Koning der Nederlanden toen het regt niet had om voor Limburg tot dien Bond toe te treden zonder de goedkeuring der Staten-Generaal. Andermaal drong de spreker er op aan, om, ten einde alle ongelijkheden te voorkomen en om alle vraagstukken ongeprejudiceerd te laten, het Bondscontingent des noods met aanbidding van verhoogd handgebl uit vrijwilligers samen te stellen. Hij zou dan ook in dien zin een amendement voorstellen op het wetsontwerp dat nog niet aan de orde was, en, om de aanmerking daarvan mogelijk te maken, eene motie van orde voorstellen, om na de sluiting der algemeene debatten de b-handeling der aanhangige voordragt uit te stellen tot na de beslissing over zijn amendement.

De heer *Thorbecke* zou zich bepalen tot een paar stellingen in tegenspraak van hetgeen door sommige sprekers was aangevoerd, en besluiten met eenige bedenkingen te maken over hetgeen hier werd voorgesteld.

Het eerste punt. De heer *Godefrui* had beweerd, dat Limburg zou zijn grondgebied van den Duitschen Bond; hij geloofde niet dat de Deutsche Bond grondgebied heeft of hebben kan. Dit werd door de Bondsacte van 1815 en door art. 20 der slotacte bepaald tegengesproken. Op Limburg rusten verpligtingen jegens den Duitschen Bond, die door de Kroon der Nederlanden moeten worden gekweten, niet als Koning der Nederlanden, maar alleen als lid van den Duitschen Bond. De Deutsche Bond zou zich niet kunnen houden aan Limburg, maar aan die Regering, waaraan Limburg verbonden is.

Het tweede punt. Het Limburgsche contingent, tot welke dienst ook opgeroepen, aldus beweert men, zou nog steeds deel uitmaken van het Nederlandsch leger. Dat beweren was ook door den Minister van Oorlog beaamd; die stelling kon spreker echter niet toegeven. Van het oogenblik af dat het Limburgsch contingent zou zijn gesteld ter beschikking van den opperveldheer des Duitschen Bondslegers, houdt dat contingent op deel uit te maken van het Nederlandsche leger. Dat contingent is in Duitsche dienst, en daarom moest hij ook tegenspreken de bewering van den heer van Hall, dat wij leverende een contingent aan het Deutsche Bondsleger, niets anders dan een voorbijgaand contract van bondgenootschap hadden gesloten. Ja in dat geval zou het contingent blijven een Nederlandsch leger, omdat het verband met het Nederlandsch krijgsoverheid niet zou zijn afgebroken; maar werd ons contingent ter beschikking gesteld van den Bond, dan hield dat verband op en het contingent was volkomen in Deutsche dienst overgegaan.

Het derde punt. Er werd niet getwist over de verbindtenis, maar over de wijze, waarop die moest worden vervuld. Nu kwam het er op aan deze zaak nauwkeurig na te gaan, vooreerst omdat de Deutsche Bondwetgeving alleen van toepassing is op Duitche landen en ten tweede omdat men die verbindtenis nog nimmer tot onze wetgeving in verband had gebracht, hetgeen o. a. bleek uit onze wet op de militie. De verpligting, die thans gevorderd werd, was zwaar, en met aandacht en deelneming had hij gekusterd naar de bezwaren van de verschillende sprekers uit Limburg; doch indien hij nu vroeg, waaneer tot kwijting der verbindtenis militie moest worden gebized, wiederez militie leveren moest, dan was het antwoord, dat dit in de eerste plaats de taak was van de militie in Limburg. Hij had van den heer *Delptrat* vernomen dat er onafhankelijkheden konden geboren worden, waarin het verkijselijk zou zijn ons geheele Nederlandsch leger buiten Nederland te zenden; hij geloofde niet dat zoodanig plan van campagne hier te Lande grooten ingang vinden zou, doch al ware dit zoo, dan nog zou dit niet in betrekking staan tot de bestemming van het Limburgsch contingent. Dat contingent toch maakte een geheel uit met de brigade van Nassau en die brigade was weder een onderdeel van een grooter corps, en nu zou het Bondscontingent gewis de bestemming van dat grooter corps moeten volgen, en de spreker geloofde niet dat de Deutsche Bond ons het contingent tot verdediging onzer grenzen zou laten. De groote verbindtenis, die op Limburg rustte maakte den spreker overigens genegen om zoo veel mogelijk te helpen bijdragen tot verlichting daarvan.

En nu ten slotte een paar vragen: Het was den spreker niet duidelijk of bij hetgeen nu marschvaardig moest worden gesteld ook de reserve behoorde. In de tweede plaats vroeg hij of er bij de Regering beslissende gronden bestonden om de uitgaven, die nu gevraagd werden voor de mobilisatie, te blijven behouden? Die uitgaven bedroegen 1 1/2 ton gouds. Tegen de som zelve had hij niets, doch hij wenschte ze te doen vervallen om twee redenen. Vooreerst om niet vooruit te loopen, om niet meer te doen bij maatregel van wetgeving dan volstrekt noodig is en in allen deele strookt met de houding die wij hebben aangenomen; om niet te gaan boven de grens door de Bondsvergadering zelve gesteld, eene grens die, zoo als de spreker hoopte, door den Bond zelve niet zou worden overschreden. De tweede reden was deze. Tot dus ver waren de uitgaven voor het Bondscontingent in tijd van vrede gebragt onder de Staatsbegroting; maar nu dat contingent op het punt staat in Deutsche dienst te treden, geloofde hij dat men bedacht moest zijn, om dit te doen bij afzonderlijke begroting. Hij wenschte nu reeds zoodanige begroting voor te stellen, en posten als nu aangevraagd werden

voor mobilisatie behoorden op eene afzonderlijke begroting in de eerste plaats voor te komen. Hij zou het antwoord der Regering afwachten, alvorens een amendement in dien geest voor te stellen.

De *Minister van Oorlog* wenschte zoo beknopt mogelijk te antwoorden, daar hij zich van staatkundige opmerkingen zou onthouden, die door onderscheidene sprekers reeds voldoende beantwoord waren. Vele leden hadden de wenschelijkheid betoogd om het contingent uit vrijwilligers te doen samenstellen. Reeds in de Memorie van beantwoording en gisteren had de Minister de redenen opgegeven, die hem beletten voor het oogenblik aan dezen wensch gevolg te geven. Zoo veel mogelijk zou getracht worden, het contingent uit vrijwilligers samen te stellen, maar het was niet mogelijk om reeds dadelijk aan de werving die uitbreiding te geven die voor het voltallig maken van het contingent noodig was. Naarmede zou een groote tijd verloren gaan en reeds nu moest het contingent marschvaardig zijn; men was dus wel verpligt het contingent door lotelingen te completeren. De Min. was het voorts met de heeren *Dullert* en de *Bieberstein* eens, dat de aanwijzing der manschappen niet willekeurig geschiedt, maar bij loting bepaald moest worden. Hij merkte op dat dit steeds plaats had gehad. De Limburgsche ligting leverde in 1855, behalve de kringen van Maastricht en Venlo, 476 lotelingen op, en daarvan werden bij het lot III voor het contingent aangewezen; in 1856 80, en in 1857, 1858 en 1859 telken jare 82. Het sprak van zelf dat ook nu op geene andere wijze zou worden gehandeld. De Minister verklaarde voorts dat de heer van Hall volkomen regt had met te beweren dat het contingent geen vreemde cocarde dragen en geen vreemd veldteeken volgen zou, en hij verzekerde den heer de *Bieberstein*, dat, wanneer het contingent in het vuur kwam, zij die zich distinguerden bepaaldelijk door den Koning met de *Willemsoorde* zouden worden versierd, want het contingent werd gebruikt tot beveiliging bepaaldelijk van het Limburgsch grondgebied. Ten aanzien van het gesprokene door den heer *Delptrat* merkte de Min. op, dat marschvaardigstelling en mobilisatie inderdaad in onze taal bijna gelijke beteekenis hadden; en op de vragen van den heer *Thorbecke* antwoordde de Min.: neen, de reserve is niet begrepen onder de marschvaardigstelling. Dit geldt alleen het hoofdcontingent. Indien onze cavalerie geoefend ware, zou van de reserve geene sprake nog zijn, doch de reserve bestond alleen op het papier en moest thans worden georganiseerd, omdat zij kon worden opgevorderd. Het lag echter in den aard der zaak, dat men niet alles in eens en dadelijk zou doen; al wilde de Regering het, toch zou het onmogelijk zijn; want zou moest men nog eerst de paarden koopen en daarna dresseren om vervolgens de recruten te kunnen oefenen. Wat eindelijk betreft de vraag naar eene afzonderlijke begroting, moest de Minister als zijne meening te kennen geven, dat daarvan geene kwestie hoegenaamd kon zijn, zoolang niet als beginsel was aangenomen, dat dit contingent ook in gewone tijden uitsluitend zou zijn een corps afgescheiden van het Nederlandsche leger.

Niemand meer het woord vragende werden de algemeene discussie gesloten verklaard. Op voorstel van den heer van *Wintershoven* besloot daarop de *Vergadering* om de behandeling der artikelen van het wetsontwerp tot dekking der uitgaven voor de mobilisatie van het Limburgsch Bondscontingent uit te stellen tot na de behandeling van het wetsontwerp, bevelende de *zamenblijving* der miliciens van dat contingent.

De algemeene beraadslaging geopend zijnde over het wetsontwerp tot *zamenblijving der miliciens van het Limburgsch contingent van het Deutsche Bondsleger*, vroeg niemand daarover het woord en werd dus ook deze algemeene beraadslaging gesloten verklaard.

Art. 1 van dat wetsontwerp luidt aldus: „De miliciens der provinciale Limburgsche ligting van 1855, 1856, 1857 en 1858 (met uitzondering van de miliciens herkomstig uit de vestingen Maastricht en Venlo en van hare kringen), die door ons onder de wapenen zijn of worden geroepen, worden, zoolang de Bondsdiens dit vordert, onder de wapenen gehouden.”

De heer van *Wintershoven* stelde alsnu voor dit artikel als volgt te lezen:

„De miliciens der provinciale Limburgsche ligting van 1855, 1856, 1857 en 1858, dienende bij het 5de regiment dragons, die door ons zijn of worden onder de wapenen geroepen, worden daaronder gehouden tot zoolang door het overgaan of aanwerven van vrijwilligers bij dat corps, des noods tegen voldoende premie, in de behoefte van een afzonderlijk ingerigt Bondscontingent zal zijn voldaan.”

De voorsteller gaf tot redenen van dit amendement, behalve al hetgeen over de zaak reeds was gesproken, op: 1º, dat daardoor de moeilijkheid zou worden ontgaan, die bestond in het niet juist kennen van de kringen van Maastricht en Venlo, waardoor het onmogelijk was met juistheid aan te wijzen, welke jongelingen al of niet tot het contingent konden worden gesigneerd; 2º, dat daardoor niets zou worden geprejudiceerd en aan de moeilijke kwestie eene practische solutie zou worden gegeven, om de beraming der middelen tot het komen tot een normalen toestand uit te stellen tot kalmeren tijden; en 3º, dat men daardoor de groote lasten, die op Limburg drukten, zou helpen zooveel mogelijk te verlichten.

Dit amendement van den heer van *Wintershoven* zal worden gedrukt en rondgedield, zullende de beraadslaging daarover aangevangen vrijdag ochtend e. k. des morgens ten 11 ure.

Alvorens uiteen te gaan heeft de Kamer besloten, op voorstel des Voorzitters, om na afloop der thans aan de orde gestelde wetsontwerpen achtereenvolgens te behandelen de wetsontwerpen betrekkelijk de *zamenblijving der ligtingen van 1856 en 1857*, de *aanhangige naturalisatie-wetten*, het wetsontwerp houdende de uitgaven voor verstrekingen door het Departement van Oorlog over 1859, en de conclusie betrekkelijk de verslagen over den verkoop van domeinen, en over de munt-werkzaamheden van 1856.

De sectie der Tweede Kamer hebben heden ochtend ten half elf ure onderzocht de door de huishoudelijke commissie voorgedragen raming der uitgaven van de Kamer over het jaar 1860.

Eindverslag opeens de wetsontwerpen betrekkelijk het zamenblijven van de miliciens der ligtingen van 1856 en 1857.

Bij de nadere overweging in de afdelingen der Tweede Kamer van de beide wetsvoorstellen betrekkelijk het zamenblijven der ligtingen van de militie van 1856 en 1857 en de voorziening in de daardoor, alsmede door eenige andere buitengewone maatreg-

lenveroorzaakte kosten, verklaarde een groot aantal leden, in weêrwil der in deze voordragten gebagte wijzigingen, te blijven volharden in het vroeger uitgesproken ongunstig oordeel. Deze leden konden ook in die gewijzigde voorstellen, volgens welke de genoemde ligtingen der militie, in plaats van gedurende zes of zeven, gedurende drie maanden buitengewoon onder de wapenen zouden worden gehouden, niet anders zien dan eene schrede op het terrein van wapening en verplaatsing in den oorlogstoestand, welke schrede thans slechts niet zoo ver als vroeger zou worden gezet. Zij bleven van de overtuiging doordrongen, dat daarvoor geene afdoende noodzakelijkheid bestaat, en dat integendeel de belangen van Nederland, hetwelk onder de bestaande omstandigheden allen aanstoot vermijden en zich wachten moest voor hetgeen aan wapening of gewapende neutraliteit kon doen denken, door de uitvoering der voorgestelde maatregelen gekrenkt konden worden. Hunnes inziens behoorde, wanneer inderdaad bijeenroeping van een deel der militie noodzakelijk ware, niet verder te worden gegaan dan tot hetgeen art. 183 der Grondwet toelaat; dat is het bijeenroepen door den Koning van die ligtingen der militie, welke zulks meer bijzonder behoeven ter oefening in den wapenhandel gedurende niet langer dan zes weken. Zoo doende bleef Nederland binnen de grens van hetgeen in vredetijd geschieden kan, en werd verpligt wat de Regering zelve blijkens hare Memorie van beantwoording voor het bereiken van haar hoofddoel — de meerdere oefening der miliciens — voldoende acht. De wenschelijkheid dier meerdere oefening wilden velen dezer leden geenszins betwisten. Zij meenden zelfs te moeten doen opmerken, dat in zoover het Voorloopig Verslag van de mogelijkheid spreekt, dat, als het gevaar daâr mogt zijn, wat aan de oefening onzer miliciens ontbreekt op marsch of tegenover den vijand kon worden verkregen, dat gevoelen daâr voorkomt als slechts door enkele leden voorgedragen. De Regering schijnt, blijkens hare bestijding in de Memorie van beantwoording, daarbij aan eene meer algemeen voorgedragen beschouwing gedacht te hebben.

Te meer nog gevoelde een groot aantal leden zich ook tegen de tegenwoordige voordragt gestemd, omdat zij daarin nieuwe blikken zagen van dat gemis van eene vaste gedachte, van een bepaald stelsel bij de Regering, waarover men zich reeds bij de vroegere gelegenheid heeft beklagd. Met leedwezen had men ontwaard, dat die opmerking gevoeligheid had opgewekt; maar toch moet men ze, waar het zulke gewichtige belangen geldt, ook thans niet terughouden. De Regering wil met den 1 juli eene schrede zetten op het terrein van den oorlogstoestand, en toch blijkt uit hare Memorie van beantwoording zelve, dat eerst in het volgend jaar over 40,000 getrokken geweren behalve die, welke thans buiten 's lands zouden worden aangekocht, zal kunnen worden beschikt, zoodat ook dan nog wel de militie, maar in het onverhoopte geval eener volkswapening, niet eens de geheele massa der schutterijen van die betere wapenen zal kunnen worden voorzien. Zoo ver zou het nog niet eene gekomen zijn, indien de Regering niet in dit opzigt aan den aandrang der Kamer had toegegeven en meer gelden voor deze onmisbare behoefte van het leger had aangevraagd dan haar oorspronkelijk voornemen was. Een hoe laat zich dan de onvoldoende voorziening in die behoefte rijmen met de weltoegenuste houding, waarvan in de mededeeling van 6 meijl sprake was? Hoe kan zelfs aan behoorlijke oefening onzer miliciens worden gedacht, als de meeste hunner nog maanden lang van de betere wapenen verstoken zullen blijven? Evenzoo getuigt het waarlijk niet van vastheid van stelsel, dat de Regering begonnen is met van het inrigten van 5 a 6 veldbatterijen te spreken; dat zij weinige dagen later middelen voor de vermeerdering der batterijen tot 10 heeft aangevraagd, zonder voor die vermeerdering genoegzame reden te geven, en dat zij thans even plotseling tot het vroeg getal van 5 a 6 batterijen terugkeert. Eene dergelijke aanmerking treft het kantonnement der troepen, waarvoor bij de oorspronkelijke voordragt aanzienlijke sommen werden aangevraagd, terwijl de Regering thans die sommen niet meer uittrekt, zonder dat het blijkt, waarom, indien vroeger de noodzakelijkheid van den maatregel werd gevoeld, in haar stelsel, die noodzakelijkheid opgehouden heeft te bestaan.

De Regering, meenden deze leden, zou wellicht aan het denkbeeld, in het Voorloopig Verslag als alleen aanneemelijk ontwikkeld, meer hebben gehecht, indien zij de ware strekking daarvan beter had ingezien. Zij heeft begrepen, dat men bij den aandrang, om zich tot het in toepassing brengen van het beginsel van art. 183 der Grondwet te bepalen, het achtereenvolgens oproepen van al de ligtingen der militie, elke voor den tijd van zes weken, op het oog had. Dit was echter geenszins het dezerzijds heerschend hoofdenkbeeld. Zoo in het Voorloopig Verslag van oefening van al de met verlof zijnde ligtingen gewag is gemaakt, geschiedde dit met het oog op de Grondwet, die het jaarlijks te zamen komen voor zes weken van geheel de militie toelaat, ofschoon dan ook geenszins verpligtend stelt. Geenszins lag het in de bedoeling tot het tijdelijk onder de wapenen roepen van meer manschappen te dringen dan volstrekt onvermijdelijk is. Dit kon ook daarom de bedoeling niet zijn, omdat, blijkens het Voorloopig Verslag, bij de meerderheid het bezwaar zoo zeer woog, aan het onder de wapenen roepen of buitengewoon in dienst houden van vele duizenden miliciens gedurende een aantal maanden onafschiedelijk verknocht. In het Verslag werd, ook met het oog op den aanstaanden oogst, die buitengewone dienst eene ramp voor de manschappen zelve en een onheil voor de maatschappij genoemd. Dit overgroot bezwaar heeft de Regering in hare Memorie van beantwoording geheel ter zijde gelaten en zelfs niet met een enkel woord uit den weg trachten te ruimen. Had zij de ware bedoeling van dit deel van het Voorloopig Verslag genoegzaam bevoord, zij zou begrepen hebben, dat in de schatting der meerderheid het blijven binnen de perken van hetgeen de Grondwet voor gewone tijden toelaat, de hoofdzaak was. Van deze zijde wilde men slechts op de vrijheid, welke de Regering volgens de Grondwet heeft, de aandacht vestigen, zonder bepaaldelijk het bijeenroepen van alle of eenige ligtingen, hetzij te gelijk, hetzij achtereenvolgens, haar in bedenking te geven. Dat voor het overige eene beperking van het oproepen van ligtingen tot het minst mogelijke getal het meest wenschelijk voorkwam, is uit de opgegeven redenen ligt af te leiden.

Ten gevolge van de opvatting der Regering treft hare bestijding van den in het Voorloopig Verslag gegeven wenk geen doel. Zij spreekt van financiële bezwaren, aan het achtereenvolgens onder de wapenen roepen van vijf ligtingen verbonden, en schijnt het zels, ook door een beroep op behoefte aan meerdere equipmentsstukken, te willen doen voorkomen, dat haar plan minder bezwaard voor de schatkist is dan de maatregel, die men van de zijde der Kamer daarvoor in de plaats wilde stellen. Het belang der schatkist echter wordt hier wel zeer ten onrechte ingeroepen. Men heeft berekeningen gemaakt, waaruit zulks op de overtuigendste wijze blijkt. Zelfs dan

wanneer de ligtingen van 1855 en 1856, alsmede die manschappen der ligting van 1857, welke tot nu toe met groot verlof in hunne haardsteden gebleven zijn, voor zes weken werden opgeroepen, de thans onder de wapenen zijnde miliciens van 1857, als reeds genoegzaam geoefend, met 1 juli wierden ontslagen, en in overeenkomst met het voorstel der Regering de ligting van 1858 tot 31 december aanstaande in dienst gehouden, zou op de gewijzigde aanvraag der Regering de aanmerkelijke som van ruim f 325,000 worden bespaard. Men zou dan het voordeel verwerpen van eene geheele ligting meer, dan de Regering wil, gedurende een door haar zelve genoegzaam geacht tijdvak te hebben geoefend, en tevens, waar het hier vooral op aankomt, dat van te blijven binnen de grens, door de Grondwet voor vredetijd gesteld.

Tegenover het tot nu toe ontwikkeld gevoelen stond dat van andere leden, die de gewijzigde voordragt veel aanneemelijker keurden dan de oorspronkelijke, en zich door hetgeen van Regeringswege tot wettiging van den voorgedragen maatregel is aangevoerd, meer of min bevestigd toonden. Eindelijk kwam het gewijzigd voorstel toch daarop neder, dat thans in een jaar zou worden gedaan, wat bij het opvolgen van het beginsel van art. 183 der Grondwet over twee jaren moet of kan worden verdeeld. Onder deze leden waren er in eene sectie, die in bedenking wilden gegeven hebben of, tot wegneming van de bij velen bestaande en ook bij hen wegende bezwaren, niet een middenweg zou zijn in te slaan. Dien middenweg zochten zij daarin, dat het toestaan der verhooging van de begrooting van het Departement van Orlog gepaard ging met eene toezegging der Regering, van zich bij voorraad met de oproeping van de helft der beide ligtingen van 1856 en 1857 te zullen vergenoegen, welke manschappen dan volle zes weken zouden worden geoefend, zonder dat daarbij de marschdagen in rekening kwamen; terwijl na den afloop dier zesweekelijke oefening met de wederhelft der genoemde ligtingen evenzoo zou worden gehandeld. In den geest van dien maatregel zou het hiernaar zenden met 15 augustus van de 4500 miliciens van de ligting van 1857, die thans onder de wapenen zijn, in aanmerking komen, terwijl tevens de Regering voor het oogenblik zou moeten afzien van het voornemen om 6500 miliciens van de ligting van 1858 nog na 1 oktober in dienst te houden.

Verscheidene in het Voorloopig Verslag aangevoerde punten zijn in de Memorie van beantwoording met stilzwijgen voorbijgegaan, zoo als de vraag, waarom, als oefening der militie noodig is, juist die ligtingen worden te huis gelaten, die het meest zulk eene oefening schijnen te behoeven; alsmede de wensch wegens de noodzakelijkheid om de plattelands-schutters eenigzins in het hantieren der wapenen te oefenen. Inzonderheid echter heeft men zich verwonderd, dat niet voldaan is aan het in het verslag geuit verlangen om eene gedetailleerde opgave te erlangen van het cijfer der thans onder de wapenen zijnde manschappen der militie van de ligtingen van 1857 en 1858, vergezeld van eene opgave van het getal ontbrekende vrijwilligers bij de onderscheidene wapens. Ook indien het voor het dadelijk leveren dier opgaven aan den noodigen tijd ontbroken had, ware het niet overbodig geweest, dit te kennen te geven.

Al verder had men gaarne opgehelderd gezien, uit welk oogpunt het vroegere plan, om een deel onzer landmagt kantonnementen te doen betrekken, moest worden beschouwd. De Regering heeft wel, gelijk reeds werd aangemerkt, de sommen, voor dat kantonnement bestemd, uit de begrooting geligt; maar toch, naar het schijnt, alle denkbeeld aan dien maatregel niet laten varen. In de omschrijving der verhooging van art. 18, thans van f5000 op f3000 teruggebracht, wordt nog altijd van de noodzakelijkheid gewaagd om meer militaire wachten te bezetten, ten gevolge van het vermoedelijk verblijf der troepen in de kantonnementen. Ook indien die woorden bij vergissing in den nieuwen toelichtenden staat zijn overgenomen, zou toch enige opheldering wegens het vroeger bestaan hebbend, voor het oogenblik opgegeven voornemen niet overtollig zijn geweest, zware het slechts omdat het Voorloopig Verslag daarmede eene andere aangelegenheid, vooral onder de tegenwoordige omstandigheden van hoog gewicht, in verband bragt: de zaak der inkwartiering namelijk, en de onoverkomelijke moeilijkheden, waarop de Regering wegens het gemis eener wet op dat onderwerp zou kunnen stuiten.

Meer bepaald met het oog op de afzonderlijke artikelen der begroting van het Departement van Oorlog, welke verhooging wordt voorgedragen, worden vervolgens in het verslag nog eenige opmerkingen gemaakt, welk eindverslag daarna aldus eindigt: „De Commissie van rapporteurs opgemerkt hebbende, dat het hoofdenkbeeld van het Voorloopig Verslag niet wel is gevat, meent aan de ernstige overweging der Regering te moeten aanbevelen om zich te bepalen tot de aanvraag der middelen, vereischt om van de bevoegdheid, bij art. 183 der Grondwet gegeven, des noods gebruik te maken.”

De Commissie van rapporteurs bestaat uit de heeren *Delptrat*, *Elout van Soeterwoude*, *Dullert*, *Thorbecke* en *Storm van 's Graafwoude*.